GAZETA KRAKOWSKA

Nro 32.

Z KRAKOWA DNIA 19 KWIETNIA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Petersburga d. 16 *Marca d. k.*

Rząd W. Xięstwa Finlandskiego, na pamiątkę obchodu trzeciego Jubileuszu reformacyi wybił za pozwoleniem N. Cesarza Jmć piękny medal, odznaczaiący się równie wypracowannością sztuki, iak pięknością myśli, a iest dziełem znakomitego tuteyszego artysty, miłośnika sztuk pięknych, Hrabiego Tolstoy, o którego talencie pisma peryiodyczne Petersburgskie nie raz iuż odzywały się zaszczytnie. Na przodzie medalu widać Finlandyią w postaci piękney i skromney kobiety, osłonioney przykryciem, sztucznie na nią rzuconem. Lewa ręka spoczywa na kolumnie przed nią stoiącey, a prawą się opiera o tarczę ozdobioną herbami W. X. Finlandskiego. Na głowie ma wieniec gwiazdzisty i na około napis: *Auspicus Felix Magnis.* Na drugiey stronie medalu wystawiona Religiia w postaci kobiety uwieńczoney gwiazdami, która w prawey ręce wzniesioney nieco nad głowę, trzyma naczynie kościelne, a w lewey Biblią z napisem na około: *Ablata Recepit Pignora*; u spodu iest taki napis: *Plaudente post tria saecula Fennia die XXXI. Octobris MDCCCXVII* — Sekretarz Stanu i Kawaler Baron Rebinder rozdawał ten medal niektórym osobom.

JW. Kasamajor, Minister Pełnomocny Króla Jmć W. Brytanii przy dworze tuteyszym, umarł w tey stolicy w przeszłą Srodę, d. 3go b. m. maiąc wieku lat 35.

Przez gazetę akademicką Nayświętszy Synod Rządzący oświadcza podziękowanie różnym osobom, za ofiary czynione na rzecz kościołów. Ofiary te wynoszą 50,786 r. 40 kop.

Temi dniami wyszła tu tablica jeograficzno-statystyczna Państwa Rossyyskiego w teraźnieyszym iego stanie, do dnia 6 Lutego 1820 r. wydana przez Majora F. Wrankena. Królestwo Polskie obięte iest także w tey tablicy.

Kupiec Moskiewski Michał Dmitriewicz Czasowników darował kupieckiey akademii Moskiewskiey 62 medale, bite na cześć i pamiątkę różnych zwycięztw i innych znakomitszych w Rossyi wypadków, zacząwszy od panowania Cara Alexieja Michajłowicza aż do czasów Cesarza Pawła I.

Z Wilna d. 14 Marca d. k.

W Powiecie Wileńskim w parafii Janickiey, o mil siedm od Wilna, P. Jan Gieczewicz, Kapitan służby Polskiey, w majątku swoim Gockiszki, na dniu 10 z. m. otworzył szkołę wzaiemnego uczenia dla chłopów. Nauczycielem iest P. Stryiewski, który tey metody wyuczył się w domu Towarzystwa dobroczynności w Wilnie, zkąd też sprowadzono tablice i inne potrzebne rzeczy. Zebrało się na początek ze wsi Gockiszkich uczniów i uczennic ogółem 76, a mianowicie chłopców 30, dziewcząt 10, doyrzałych chłopów 23, a chłopin 13. Chłopcy i dziewczęta przywożeni z domów rodzicielskich codziennie, uczą się we wszystkie dni powszednie, pierwsi rano od godziny 9tey do 12tey, a drugie po południu od 2giey do 6tey: chłopi zaś i chłopinie, tylko w niedziele i święta, w takichże godzinach, pierwsi po południu, a drugie z rana. Nauka ta trwać będzie do wiosny, a potem się przerwie, dla nieprzeszkadzania w robotach, nie ustanie iednak w dni niedzielne i święta. Po wielkiey szkole będącey w Homlu, w Gubernii Mohilewskiey u Hrabiego Rumiańcowa, Kanclerza Państwa, z przykładu którey i Towarzystwo dobroczynności korzystało, zakład Pana Gieczewicza w Gockiszkach, iest pierwszym przykładem starań właścicielskich, w zastosowaniu metody wzaiemnego uczenia do oświecenia włościan w Guberniach okrąg naukowy Wileński składaiących. Kosztu na to wielkiego nie potrzeba, a środki wszelkie przez dom Towarzystwa dobroczynności, wskazane są i ułatwione. Oby znalazło się więcey obywateli, skłonnych do wyświadczenia dla rolników nayistotnieyszego dobrodzieystwa, a niewymagaiącego trudnych zachodów i wielkich nakładów. Prawdziwa miłość bliźniego i poznanie pożytków, spływaiących na cały narod z upowszechnionego między ludem oświecenia, maią teraz otworzony zawód naypięknieyszy.

Z Paryża d. 2 Kwietnia

Król pracował onegday z Xciem Richelieu i Ministrem woiennym, Margr. La tour-Maubourg.

Powracaiący z Londynu Ambassador Perski przybył tu i miał rownie iak Jenerał Pruski Hr. Tauenzien posłuchanie u Króla i iego rodziny.

Professor Görres otrzymał w Strasburgu urząd professora.

Ciągle ieszcze odbywaią się badania Louvela; niektóre z pism naszych dodaią, że iuż do 300 świadków wysłuchano.

Żandarmerya konna otrzyma nazwisko żandarmeryi wyborowey i będzie do 500 ludzi pomnożona. Boczna straż Monsieur będzię z 200 do 400 ludzi powiększoną. — Na granicach naszych widzieć się daie wielka czynność naszey policyi, która wielu nowemi członkami powiększoną została i na wszystkich cudzoziemców ma baczne oko.

Onegday wyszedł tu ostatni Nmer dziennika Konserwator. Wydawcy iego, pomiędzy któremi znayduie się P. Chateaubriand, nie chcą nowey ulegać cenzurze.

W biorze dziennika konstytucyonisty podpisało iuż 51 Deputowanych na składki dla wsparcia osób uwięzionych na mocy zawieszenia osobistey wolności. Utworzony oraz został środkowy wydział do zbierania rzeczonych składek, do którego wchodzą PP. Lafitte, Lafayette, Etienne, &c. Wydział ten korrespondować będzie

z wszystkiemi departamentami, dla wspierania cierpiących. Lecz zachodzi pytanie, dodaie iedno z pism tuteyszych, czyli Rząd cierpieć będzie takowy związek.

Zapewniaią, iż wydany został rozkaz, ażeby żaden officer nie oddalał się z mieysca w którem się znayduie.

W Arles został Maytek, nazwiskiem Gimet, na 3letnie więzienie i zapłacenie 3000 Fr. osądzony, ponieważ na ulicy z 2 innemi maytkami, którzy iednak uciekli, na wiadomość o zabiciu Xcia Berry okropne przeklęstwa przeciw Burbonom wywierał.

Dzienniki tuteysze zawieraią następuiące wiadomości z Hiszpanii:

Z Madrytu d. 20 Marca.

W tey chwili dowiaduiemy się, że konstytucyia Stanów d. 1 Stycznia ogłoszoną także została na wyspie Kuba, co okazuie, że związek konstytucyionistów rozciągał się razem do Hiszpanii, i do osad. Dnia bowiem 1 Stycznia Quiroga oświadczył się za konstytucyią i dał znak do zaszłey rewolucyi. Ciekawemi iesteśmy co Stany względem tego Pułkownika postanowią, którego imie wiecznie w dziejach Hiszpańskich slynąć powinno, ieżeli mimo oczekiwania nie zaydą okoliczności, iakich w podobnych zdarzeniach żaden śmiertelnik przewidzieć nie zdoła.

Nigdy nasz Monarcha, wyraz iednego z pism tuteyszych, nie był tak przystępnym iak teraz. Gdy Xże Frias, iadący na Posła do Londynu, przy pożegnaniu Króla, ucałował iego rękę, rzekł Monarcha do niego, iż życzeniem iego iest, aby iego Posłowie przy Dworach Europeyskich, opowiadaiąc co zaszło w Madrycie, zapewnili też Dwory, iż postanowieniem iego iest utrzymać systemat którego sobie naród życzył. — Stany mają bydź w Lipcu zwołane.

Z Madrytu d. 21 Marca.

Wczoray była tu podwoyna uroczystość, to iest obchód imienin 17letniey naszey Królowy, i obchód rocznicy ogłoszenia przez Stany konstytucyi, który na ten dzień odłożony został. Grandowie, deputowani od Królestwa, zagraniczni Posłowie, Prałaci, Jenerałowie i officerowie lądowey i morskiey siły składali NN. Królestwu życzenia. Ziazd u Dworu był nadzwyczay wielki. Wystrzały z dział zapowiedziały uroczystość. W wieczór całe miasto było oświecone.

Podług gazety Dworskiey Król mianował tymczasowym Jenerałem Kapitanem i dowódcą woyska w Andaluzyi Jenerała porucznika Admirała Odonoibu, Gubernatorem Kadyxu Jenerała porucznika Kaietana Valdes, a Namiestnikiem Królewskiem tegóż miasta Jenerała brygadyera Taureguy. Jenerał Odonihu iedzie z nayobszernieyszem pełnomocnictwem kazania uwięzić i sądzić osoby, które zrządziły zaburzenie w Kadyxie.

Wszyscy mianowani dawniey przez Stany polityczni Naczelnicy czyli Prefekci przywróconemi są na swoie urzędy Sekretaryiat Stanów iest także przywrócony. Oddane mu są kancelaryia, pieczęć, papiery i oryginalny exemplarz konstytucyi.

Zapewniaią, iż Xże del Parque dla słabości zdrowia nie przyymie poselstwa do Paryża, i tymczasowo zastąpione bydź ma przez sprawuiącego interessa. Wątpią, aby i Hr. Torreno przyiął do Berlina, poselstwo. Był on ofiarą nayzaciętszego prześladowania, był na śmierć skazany

błąkać się musiał po obcych kraiach i znaczne iego dobra skonfiskowane zostały. Dobra te wymagaią teraz iego obecności. Zresztą iest ieszcze młody i ma do każdego urzędu otwarte pole.

Dworska nasza gazeta zapełniona iest adressami i odezwami prowincyy i miast z powodu przyięcia konstytucyi — P. Quintana, ieden z naylepszych posłów naszych mianowany iest prezesem cenzurowey junty.

Tymczasowa junta wydala onegday odezwę do narodu, w którey wyraża: — Współobywatele! Tymczasowa junta od chwili ustanowienia sweiego postępuie drogą, która iey przez ufność ludu i konstytucyią zakreśloną została; konstytucyią, ktora na zawsze niewzrószone prawa bohaterskiego Hiszpańskiego narodu, iako też prawa chwalebnego konstytucyynego tronu zapewnia, i naród Hiszpański do naywyższego szczytu świetności wynieść musi. Taż junta iest równie daleką od ubocznego pochlebstwa i osobistego interessu, iak boiaźni i słabości. Nie daie żadney rady, przez którą prawa ludu i prawa ukochanego Monarchy naruszonemi bydźby mogły, i aż do ukończenia swoiego istnienia zachowa ten systemat z niewstrząśnioną spokoynością, iaka wolnemu od zarzutu sumieniu każdego uczciwego człowieka przystoi. Pierwsze kroki iuż nastąpiły: polityczna wolność druku iest przywrócena; Jnkwizycyia zniesiona; fondusz dla publicznego kredytu zapewniony; Administracyia iego od skarbu oddzielona, i mianowani przez Stany dyrektorowie zostali przywróconemi. Jnne prace są przygotowywane; lecz główna uwaga junty iest teraz szczególniey zwróconą na ważne zwołanie Stanów, które będąc tarczą wolności, nakazać muszą wieczne milczenie namiętnościom i różnem mniemaniom. Junta nie maiąc czasu wezwać rady nayświatleyszych mężów narodu i swoim iedynie zdaniem rządzić się musząca, doradziła Królowi powodować się w wszystkich zdarzeniach duchem świętey naszey konstytucyi. — Junta napomina potem mieszkańców, aby zachowali się spokoynie, nie dawali się zmyślonem uwodzić wieściom, i mieli przed oczema przykład rewolucyi Francuzkiey, która przez pośpiech na tyle niebezpieczeństw lud wystawiła.

Nayzyskownieyszą dotąd była spekulacyia w kraiu i zagranicą na papiery skarbu Hiszpańskiego, które, iak wiadomo bardzo nisko stały, a teraz się znacznie podnoszą.

Przełożenie do Króla w r. 1814 o rozwiązanie Stanów i odrzucenie konstytucyi ułożył Mozo-Rozales, późniey Radca fiskalny, a nakoniec Minister sprawiedliwości, Margr. Matafloryda; z początku podpisane tylko było przez 18 osób, ale gdy rozeszła się wiadomość, że Król chce konstytucyią odrzucić, udało się ieszcze 51 osób do drukarni Królewskiey, aby i ich podpisy na tem przełożeniu umieszczone były.

Z Kadyxu d. 14 Marca.

Dobre nasze miasto, które dawniey przez woynę późniey przez morową chorobę i upadek handlu więcey niżeli które z miast Hiszpańskich ucierpiało, stało się niestety w tych dniach także widowiskiem okropney rzezi. — D. 7 b. m. zebrała się znaczna liczba officerów morskich, w celu złączenia się z przyiaciołmi konstytucyi. Udzielili swoie żądanie i

plan Jenerałowi kapitanowi Villavicencio. Ten zwołał radę woienną, na którey uradzono, iż nie można dłużey ociągać się z ogłoszeniem konstytucyi. Rzeczony Jenerał kapitan doniósł o tem Jenerałowi Freyre i wezwał go, aby na ten koniec ziechał do Kadyxu. Freyre ziechał d. 9 do Kadyxu, i w obliczu woyska oświadczył władzom mieyskiem, iż poiutrze zostanie konstytucyia ogłoszona. Oznaymienie to sprawiło wielką radość i poczynione zostały przygotowania do odbycia z wielką okazałością tego obrzędu, gdy wnocy zbuntowali się żołnierze, którzy Jenerałowi Freyre nie ufali. Nazaiutrz rano przebiegali ulice, strzelali do obywateli i wiele męczyzn, kobiet i dzieci pozabiiali. Lud pobiegł do zbroiowni dla opatrzenia się w broń, ale żadney nie znalazł. Wrzawa i nieład doszły do naywyższego stopnia; wszędzie słyszeć się dawało strzelanie; dopiero w wieczór uspokoiło się cokolwiek. Noc przeszła spokoynie; ale rano d. 11 rozpoczęły się na nowo okropne sceny. Wiele jubilerskich i złotniczych sklepów złupili żołnierze. D. 12 wydał Jenerał Valdes rozkaz dzienny, dla przywrócenia karności woyskowey i udało mu się zatrzymać officerów i żołnierzy w koszarach. Dnie 13 i 14 przeszły spokoynie; ale strach wszystkie umysły przerażał. Jenerał Valdes rozkazał d. 14 oznaymić, iż Król przyiął konstytucyią, ale żołnierze okazuiący wierność ku Królowi, nie wierzyli temu. Obywatele gorliwie do konstytucyi Stanów przywiązani, nie chcąc sobie pozwolić przepisywać praw od dotychczasowych Królewskich żołnierzy, uzbroili się potaiemnie, dla bronienia się w potrzebie. Na eskadrze została konstytucyia ogłoszona. Liczbę zabitych lub ranionych ludzi podczas tych zaburzeń podaią teraz przeszło 200. Gdyby wiadomość o przyięciu i zaprzysiężeniu konstytucyi przez Króla o dwa dni wcześniey była nadeszła, nie byłoby przyszło do smutnych tych wydarzeń, które iedynie z nieporozumienia nastąpiły. Spokoyność iest tu iuż wprawdzie przywrócona, ale wszyscy zostaią w obawie. Sklepy są ieszcze pozamykane, i zdaie się, iż póty zupełna nie nastąpi spokoyność, póki nie nadeydą dalsze z Madrytu wiadomości i nie wniydzie tu Quiroga. Pułkownik ten był przez Jenerała Freyre wezwany, aby przybył do Kadyxu, dla znaydowania się przy ogłoszeniu konstytucyi; lecz odpisał iż tylko z narodowemi swoiemi woyskami wniydzie do Kadyxu i na radosne pozdrowienie miasta takimże pozdrowieniem odpowie. Quiroga, który bardzo rozważnie postępuie, nie wszedł do 14 do Kadyxu.

Z Baiony d. 25 Marca.

W rożnych okolicach Hiszpanii żąda teraz lud zupełney rowności, a szlachta i hurtowni kupcy utrzymania swoich przywileiow, i to między innemi dało powod do zaburzeń w Pampelonie. Chłopi (podług dziennika Quotidienne) chcieli tam wniyść także do sali na bal, który Vice-Król dał dla Jenerała Miny, mowiąc, że są wszyscy rownemi i tak dobrze iak inni znaydować się mogą na balu. Oparto im się, i do 20 śmiałków uwięziono. —— Mina schwytać miał nader ważną z Madrytu korrespondencyią, którą samem tylko Stanom chce oddać.

Z Korunny piszą pod d. 15 b. m. że po ulicach się biią, i że konstytucyyny Jenerał zabity przez żołnierzy został, któ

rzy nie chcą słyszeć o konstytucyi, póki nie będzie dowiedzionem, iż ią Król przyiął.

Jeden z dzienników Paryzkich podaie następuiącą liczbę ofiar, które od poczęcia Jnkwizycyi w Hiszpanii padły: Zywo spalonych zostało 32,882 ludzi, w wizerunku 17,690, a więzieniem i konfiskatą dóbr ukaranych 291,450.

Wielki Jnkwizytor Hiszpański, który z Madrytu uiechał, miał z całem archiwum zniesionego swego trybunału przez Baionę przeiechać.

Z Hamburga d. 6 Kwietnia.

Z Madrytu odebraliśmy tu następuiącą pamiętną odezwę pod d. 7 Marca w Saragossy do narodu Hiszpańskiego wydaną, która po ogłoszeniu przez gazetę Saragoską była w Madrycie ośm razy, a po innych mieyscach kilkokrotnie przedrukowana:

Hiszpanie! Bóg, Twórca wszech rzeczy; Religiia z iego woli ustanowiona; Narod, ów związek wszystkich, których słusznie Hiszpanami nazwać możemy; konstytucyia, owa Xięga zawieraiąca z woli Naywyższego przepisy naszych czynności, oto przedmioty, które naszey uwagi i naszey staranności wymagaią. Przypomnienie świętych tych przedmiotów Królowi, który zasiada na tronie naszey oyczyzny, należy w teraźnieyszey chwili, w którey okazuią się nieszczęsne następności dla narodu Hiszpańskiego, do wyższych naszych obowiązków. — Każdy buntowniczy ruch sprzeciwia się temu, co sprawiedliwy Bóg i mądrze urządzona Natura w sercach ludzi wyryła, którzy przeznaczonemi są do społecznego życia i bycia sobie nawzaiem użytecznemi. Daleką przeto niechay będzie od nas myśl, która nie zmierza do powszechnego dobra oyczyzny. Lecz wystawienie praw, które mamy dla połączenia naszey woli, staranie się o zapobieżenie nieszczęściom, które nam grożą, iest rzeczą tem więcey do wymowienia, że pomiędzy nami znayduią się osoby obeznane z odwiecznemi naszemi prawami, które Królowi naydogodnieysze sposoby podać mogą do pogodzenia wszystkich interessów i uratowania oyczyzny. Niepodobna, aby na słuszności oparte żądania tych, którzy pragną żyć pod ustawami, słowem, aby głos ludów Hiszpańskich, których ofiary w ostatniey woynie dziwione były od wielu narodów, nie miały bydź od Monarchy wysłuchane, który iedynie tron swoy winien powszechnemu postanowieniu ludu, które od iednego do drugiego końca rozlegało się Hiszpanii, zwłaszcza, iż za powrotem do nas przyrzekł zwołać Stany, lubo wyrok ten nie podyktowało iego serce i uczucia duszy. Przyzwyczaiony do znoszenia nieszczęść i iarzma niewoli, w którem przez 6 lat zostawał, i nawykniony żyć iako człowiek prywatny, byłby pewnie naszem towarzyszem, byłby obywatelem Hiszpańskim, gdyby pewne osoby, pamiętne tylko na własny interes dla osiągnienia wysokich dostoyności, nie były przed nim zataiły prawdy i nie odwiodły go od sprawiedliwości, iaka należała synom oyczyzny za tyle offar i tyle krwi przelewu. Prawdę tę, Hiszpanie, niechay potwierdzą ogromne rozwaliny i gruzy, które przyciskaią szczątki walecznych i bohaterskich naszych oyców, mężów i braci. To to pomniki wieczney chwały zapalaią w nas miłość do oyczyzny. Lecz nie, Hiszpanie, Król, który z wyroków Boskich utrzymany został, aby nam

rządził, niemiał zamiaru zniszczenia owocu prac i usiłowań naszych. Łzy, które w czasach nieszczęścia za nas wylewał, są nayoczewistszemi dowodami czułego iego serca i skłonności, że nas chciał przy używaniu stałych swobod utrzymać; ale los, który ściga słabość ludzką, zrządził, iż otoczyły go osoby, u których szczęście ludu iest niczem, i wmowiły w niego, iż dla utrzymania samowładności i powagi Monarchy należy ludowi wszelkie odiąć prawa, i nakłoniły go do obięcia rządów, iak się obeymuie zdobytą na nieprzyiacielu twierdzę. Przewrotni uwodziciele, niegodni synowie powszechney oyczyzny, i niegodni, aby was ta ziemia nosiła, wasza to wina, że tyle opłakany i upragniony Monarcha! nie zasiada dziś na wysokim tronie, otoczony swoiemi poddanemi i okazałością swey wielkości, szanowany od wysłanców od obcych narodów, wolny od przygod, które go otaczaią, i zgryzot sumienia za pomimowolne swoie biedy. Tak iest, wyrodni Hiszpanie! wyście to naprowadzili go na przeciwną drogę, wy iesteście odpowiedzialnemi za wszystkie nieszczęścia, które Rządy iego spotkały. Lecz Wszechmocność Boska zniszczyła iuż wasze rady, i przez nieubłagany swoy sąd dała nieszczęśliwemu i oszukanemu Monarsze poznać swoy gniew, dla naprowadzenia go na drogę, na którą go głos publiczny ludu powołuie. Wygnanie Miny w roku 1814 stracenie Porliera w roku 1815 spisek Jenerała Lacy przeciw Królowi i iony w Walencyi w roku 1818, nagła śmierć ukochaney Królowey, która w tymże roku nastąpiła, morowa choroba w Kadyxie w roku 1819 i w tymże roku nieszczęśliwe rozpoczęcie uzbroienia przeciwney polityce morskiey wyprawy, i nakoniec spełnienie iey w roku bieżącym: wszystkie te zdarzenia napełniły Rząd trwogą i były przestrogą Boskiey sprawiedliwości dla Króla, iego Ministrów i Radców, iż należy inną do postępowania obrać drogę. Podli i złośliwi Doradcy! dla czegóż odstąpiliście zasad świętey naszey Religii, dla czegóż nie odbieracie kary za wasze rady, które tylokrotne nieszczęścia na kochanego naszego Monarchę ściągnęły? Jesteście, iakkolwiekby was nazwać można, zakałem tronu, który zeszpeciliście niezgodą i rozdwoieniem braci naszych tak dalece, że mógł w krótce bydź woyną domową zagrożony. — Do nas, którzy iesteśmy wiernie myślącemi Hiszpanami należy teraz podnieść głos za iednością, porządkiem i przystoynością, ażeby oyczyzna i Król uratowanemi zostali. Lecz przekonanemi bądźmy, iż w całem narodzie znayduie się gryzące złe, przeciw któremu nie iest dosyć uięcie siły i mocy; złe które od pokolenia do pokolenia zawsze przechodzić będzie, ieżeli Monarcha nie rozwinie płaszcza swey łaski i nie weźmie pod swoią opiekę tych wszystkich, którzy od iego wpływu oddalonemi zostali. Głos publiczny woła o zelżenie ciężarów, które wszystkie klassy w kraiu bardzo uciskaią, a spieszne ich odwrócenie byłoby nader zbawiennem. — Połączmy się więc, ale nie dla utrzymywania iakiego stronnictwa, ale dla obmyślenia sposobów, iakby obecne teraz mniemania mogły bydź zaspokoionemi. Powszechne przebaczenie i zwołanie Stanów, które iako prawni i wolni reprezentanci ludu podawaćby mogli swoie propozycyie, są iedynemi środkami do zaradzenia naszem cierpieniom. Monarcha poda temu narodowemu Kongressowi

powody, które go skłoniły do odrzucenia ogłoszoney przez Stany w Kadyxie konstytucyi, zasiągnie od nich rady względem potrzeb kraiu i złagodzenie Konstytucyi nastąpi, a na ówczas ani Król nie będzie się mógł żalić, że lud przywłaszcza sobie iego prawa, ani lud nie będzie mógł nie słuchać iego wyroków. Ministrowie i Radcy obawiaiąc się odpowiedzialności, bacznemi będą na dobro powszechne, trybunały postępować będą wedle przepisów prawa, a naród Hiszpański idąc drogą rozumu i sprawiedliwości pod dzielnym Rządem wcale inną przybierze postać. Nie wachaymy się, Hiszpanie, tak postępować, iak odważna prowincyia Arragonii, szanuiąc konstytucyyne władze i sługi Ołtarza, przed któremi Królowi Królów cześć składamy, unikaiąc niezgody i zaburzeń, połączmy prywatne nasze siły, dla ustalenia politycznego stanu konaiącego naszego narodu; połączmy nasze wole, dla utworzenia cywilnego stanu, który nas uratować musi. Postępuymy odtąd iak nasi sąsiedzi Hiszpańskiego lądu, którzy nas wyprzedali, obieramy Reprezentantów którzy zaproponuią i obmyślą sposoby do zagoienia ran naszych. Wnieśmy ie z umiarkowaniem i tęgością, ażeby nam u Rządzącego ziednały szacunek. Przypomniymy mu dane nam słowo, o którym w śród kłopotów nie mógł zapomnieć; połączmy wszystkie siły, użyymy wszystkich źródeł, dla wyrwania go z przykrego teraźnieyszego położenia, na które ościenne narody wzrok maią zwrócony. Unikaymy aby nieograniczona Władza nie wezwała na pomoc zagranicznego oręża, którego satelici ponowiłby znowu mogli sceny okrucieństw na naszych własnościach, ogniskach i rodzinach. Rozwińmy chorągiew rozumu i sprawiedliwości, którąby wszystkim naszem krokom towarzyszyła, a zgromadzeni około niey ogłośmy wolą urzędników, Xięży, właścicieli dóbr, woyskowych, kupców i pracowitego rolnika, zgoła wolą wszystkich pod iednąż strofą urodzonych i iedną rodzinę składaiących Hiszpanów. Tak iest, połączmy się wszyscy dla obalenia kolosów zwodnictwa i przewrotności, które hańbią pałace Królewskie. Oddalmy te osoby od Króla, który zasługuie na nas szacunek, wdzięczność, przychylność, i przekonanym być musi, że to one naprowadziły go do wszystkich tych kroków, które podług iego mniemania służyć miały dla dobra ludu. — Z tem wszystkiem gdyby te na sprawiedliwości zasadzone uczucia nieszczęściem wzgardzone zostały, na ówczas naród Hiszpański wezwawszy pomocy Boga, rozdawcy berel i koron, i pamiętaiąc na bohaterskie ofiary, które w obronie niepodległości narodowey poczynił, użyie niezaprzeczoney prawności, i na gruzach, które słusznie nazwać się mogą pomnikiem iego sławy, wystawi kosztowny gmach Rządu, dla kierowania iego sprawami, i wielkie archiwum, w którem złożone będą prawa Religii iego przodków, na których opiera się cała szczęśliwość kraiu. Oto iest postanowienie walecznych i pamiętnych Arragonczyków, które w dniu 5 Marca iednomyślnie wyrzekli, w dniu, który w dziełach pierwszego narodu stanowić będzie epokę i węzłem powszechney iedności wszystkich Hiszpanów połączy. — W Saragossie d. 7 Marca 1820 (Pod) Lud Arragonii.

DODATEK
DO Nro 32.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 19 KWIETNIA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Londynu d. 31 Marca.

Król powołał, iak słychac, sławnego Szkockiego autora wielu dzieł Waltera Scott do Brighton i chce go wynieść na barona.

Listy z Manszestru pod dniem 28 donoszą, iż tamteysi reformaturowie z niecierpliwością oczekiwali rozstrzygnienia sprawy Hunta, o czem o godzinie 12 dnia tego nadeszła z Jork wiadomość. Gdyby była pomyślnie dla niego wypadła, przygotowany był iuż tryumfalny wóz, dla przywiezienia go do Manszestru. Tegoż dnia wystrzelono w Manszestrze do żołnierza stoiącego na straży; chybił wystrzał, ale i sprawcy iego nie wyśledzono.

Jedno z pism tuteyszych donosi, że dwa nowe oddziały Pamiętników historycznych przez Napoleona napisanych przywiezione do Europy zostały. Jeden z nich ma w krótce wyyść z druku, ale względem drugiego zachodzą ieszcze trudności, ponieważ przywózca żąda zań 4000 Fs.

Listy z Jrlandyi donoszą znowu o zdrożnościach Ribbonmenów. Przed 8 dniami napadło ich 500 na dom nieiakiego P. Walker w Bellisle w hrabstwie Galway, a że nie zastali iak tylko kobiety i 18letniego chłopca, potłukli okna i sprzęty, i gdyby nie wstrzymali ich naczelnicy chcieli kobietom, ażeby ich nie wydały, ięzyki poucinać.

W Portugalii zachodzi obawa, aby mieszkańcy nie poszli za przykładem na pozór uszczęśliwionych swoich sąsiadów Hiszpanów. Jakoż nie byłoby nic zadziwiaiącego, ponieważ teraz od iednego do drugiego końca świata rozlega się odgłos: Konstytucyia!

Na wyspie Maurycego czyli wyspie Francuzkiey wybuchnęła pomiędzy Murzynami zaraźliwa choroba, która wszcząć się miała z wyrzuconych z morza do Port-Louis ryb zgniełych i bardzo wszystkich zatrwożyła. Prawie wszyscy Francuzi przenieśli się z przestrachu z swoiemi Murzynami w głąb kraiu. Lekarze nie mogą ieszcze oznaczyć tey choroby, iednak żaden biały człowiek ieszcze na nią nie umarł.

Prowincyia Missouri przyiętą została iako stan Amerykańskiey Rzpltey. — Nowy bil zabraniaiący handlowych związków z Angielskiemi osadami, przyięty iuż został przez izbę Reprezentantów, tylko ieszcze zatwierdzenia Senatu oczekuie.

Od brzegów Menu d. 4 Kwietnia.

Baron Lazar Schwendi, Cesarko-Austryiacki tayny Radca, napisał w swoim Pamiętniku do Cesarza Maxymiliiana II w r. 1514, że drukarnia otworzyła razem światu oczy do złego i dobrego; odkryła wiele taiemnic, a zwłaszcza nadużyciów tak religiynych, iako i politycznych.

Podług doniesień z Wiednia, naradzenia Pełnomocników gabinetów Niemieckich skończyć się maią w miesiącu Kwietniu, a posiedzenia Seymu związku Niemieckiego rozpoczną się d. 10 b. m.

O 17 dni drogi na południe od Trypolu znaydować się ma skamieniałe miasto. Ulice, gmachy, bazary, drzewa, studnie, &. są iasno niebieskiey farby. Podobnież zwierzęta i ludzie w różnych postaciach i zatrudnieniach, iak ich skamieniałość zapadła. Widać tam wielbłąda wstaiącego; mężczyznów chędożących broń, kobiety karmiące dzieci i t. d. Za rzeczywistość tego odkrycia zaręczył zmarły niedawno Wędrownik Angielski Ritchie.

Dnia 17 i 18 Kwietnia 1826. cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Przenicy	15	—	14	—	13	—	12	—
— Żyta	9	—	8	15	8	—	7	15
— Jęczmienia	7	15	7	—	6	15	6	—
— Owsa	6	—	5	15	5	—	4	15
— Jagieł	22	—	21	—	19	—	18	—
— Grochu	7	15	7	—	6	15	6	—
— Rzepaku	18	—	17	—	16	15	16	—

Cena Zboża

W Warszawie d. 15 Kwietnia.

Korzec Pszenicy	od Złp. 18	do 24.
— — Żyta	— — 7	— 12.
— — Jęczmienia	— — 7	— 11.
— — Owsa	— — 7	— 8.
— — Grochu	— — 12	— 14.

Cena Zboża

W Gdańsku d. 7 Kwietnia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp. 700	do 900.
Żyta	— — 430	— 460.
Jęczmienia	— — 320	— 370.
Owsa	— — 260	— 320.
Grochu	— — 560	— 600.

Bieg Pieniędzy

W Krakowie d. 17 Kwietnia.

	Złp.	gr.
Czer. Zł. Holl: monetą Courant	19	9
— detto Cesarski . . . . — .	19	6
Fryd. Pruskie . . . . . — .	33	15
Luidor . . . . — .	37	—
Złoto frankowy . . . . . — .	32	—
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	233	—
Złoty ryński Szeinami . — .	1	21

DONIESIENIA

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Z mocy Uchwały Senatu Rządzącego z dnia 7 Kwietnia r. b. Nr. 1043 do publiczney podaie wiadomości, iż w dniu 1 Maia r. b. w godzinach rannych odbędzie się publiczna licytacyia w Biorze Wydziału Dochod. Publicz. dzierżawy następuiących dochodów Skarbowych.

a) Propinacyi w Dobrach Narodowych Czernichów z przyległościami, z Browarem, naczyniami gorzelnianemi, browarnianemi, i wszelkiemi zabudowaniami do te-

goż należącemi na lat 3 po sobie idących od dnia 1 Czerwca r. b. do ostatniego Maia 1823 trwać maiącey. Licytacyia ta od summy pierwszego wywołania Złp. 9415 gr. 11 dotychczas rocznie opłacaney rozpocznie się.

2) Licytacyia dochodu Przewozu na Wiśle pod Czernichowem z wszelkiemi do tego rekwizytami podobnież na lat 3 od dnia 1 Czerwca r. b. poczynać się maiącemi, a to od summy pierwszego wywołania Złp. 784 gr. 19.

3) Propinacyi we wsi Kamelaryiney Grzegorzki zwaney przy Krakowie leżącey na rok ieden od dnia 1 Czerwca r. b. do ostatniego Maia 1821 od kwoty Złp. 409. Chęć licytowania maiący zaopatrzeni w zwyczayne 1/10 części pretiumfisci wyrownywaiące vadium w czasie i mieyscu oznaczonym stawić się zechcą, gdzie o innych warunkach dostateczną wiadomość powziąść będą mogli.

W Krakowie d. 15 Kwietnia 1820.

Sobolewski.
Gadomski, S. W.

Trybunał Iwszey Instancyi Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Stosownie do art. 175 Kod. hand. Księgi III. Tytułu V. Wyrok Sądu Appellacyynego, przywracaiący do czci i możności prowadzenia handlu Kupca P. Błażeia Józefa dwoyga imion Lipnickiego do wiadomości publiczney podaie.

Działo się na posiedzeniu Trybunału dnia 24 Listopada Tysiąc Ośmset dziewietnastego roku.

(podp.) *Bernard Dwernicki. — Kuliczkowski*, Pisarz.

Odpis Wyroku

Sąd Appellacyyny, Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu

Przytomni Nikorowicz, Prezes. — Piekarski, Vice-Prezes.
Litwiński, Januszewicz, Gołuchowski, Kozłowski.) Sędziowie. *Sykłowski*, *Prokurator.*

(podp.) *Nikorowicz.*
Matakiewicz.

Działo się w Krakowie w Domu Dykasteryalnym na Audyiencyi Sądu Appellacyynego Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, dnia czwartego Listopada Tysiąc Osmset dziewietnastego roku.

W sprawie

Błażeia Józefa dwoyga imion Lipnickiego o Rehabilitacyią.

Zważywszy udowodnienie załączonemi do prośby Allegatami, iż Ur. Lipnicki, stosownie do zawartego i Wyrokiem Sądowym zatwierdzonego układu, wszystkich swych wierzycieli całkowicie zaspokoił. — Że względnie podania iego o Rehabilitacyią w dniu 13 Maia r. z. do L. 444 do Sądu swego dopełnione zostały formalności artykułem 170 i 171 Tytułu V. Księgi III. Kod. hand. przepisane. — Zważywszy nakoniec, iż ani w myśl art 172 i 173 tegoż Kodexu, ani w iakikolwiek inny sposób, żadne w tey mierze niezaszło przeciwieństwo, ani niezachodzą tu przypadki art. 176 Tyt. V. Księgi III. Kod. hand. obięte z tych powodów:

Sąd Appellacyyny

Znayduiąc w powyższy sposób dopełnione przepisy prawa, po wysłuchaniu Prokuratora przy Sądzie swoim, i za wniesieniem onegoż przyiąwszy prośbę Ur. Błażeia Józefa dwoyga imion Lipnickiego, temuż ninieyszym Wyrokiem ostatecznym nadaie Rehabilitacyią, przywracaiąc tegoż Ur. Błażeia Józefa dwoyga imion Lipnickiego Obywatela Krakowskiego, do czci i możności prowadzenia Handlu.

Koszta ninieyszego Wyroku wyznaczaią się w ilości dwadzieścia złotych polskich.

Mocą ninieyszego Wyroku ostatecznego. — (pod) *Nikorowicz. Matakiewicz.*

Zalecamy i rozkazuiemy wszystkim Komornikom, od którychby się tego domagano, aby ninieyszy Wyrok wyexekwowali, Prokuratorom, aby tego dopilnowali,

Komendantom i Urzędnikom siły zbroyney, aby dodali pomocy woyskowey, gdy o to do nich prawna zaydzie rekwizycyia. (pod.) *Nikorowicz. Matakiewicz.*

Za zgodność niniejszego Głownego wyciągu z Orygiinalnym Wyrokiem co do słowa zaświadczam.

(pod.) *Matakiewicz.* (M.P.)

Za zgodność z wypisem głownym świedczę.

Kuliczkowski, Pisarz.

Za Starozakonny Hasteel Peretz z Warszawy, nie trudni się iuż moiemi interessami, ani żadnych więcey odemnie poleceń niema, ponieważ uszedł z Sandomierza, czynię niniejszem obwieszczeniem wiadomo.

G. W. Haertel, z *Elbląga.*

Ktoby sobie życzył kupić włok nowy na Ryby i Roziazd na Bekassy, niech się zapyta w ulicy S. Jana pod Nr. 485.

Nr. 4137 / 531 — Wydział Dóbr i Lasów Rządowych — W Kielcach dnia 28 Marca 1820 roku.

Kommissya Woiewództwa Krakowskiego.

Chcąc ostatecznie ukończyć i obrachować się z Dzierżawcami Dóbr Narodowych do Obwodu Wolnego Miasta Krakowa odpadłych, raz dla śpieszniejszego zrealizowania należytości Skarbowych, powtore dla podania sposobności wspólnego obrachowania się ze Skarbem z pretensyiów, iakie z mocy Kontraktów dzierżawnych, słusznie dzierżawcy likwidować mogą. Wzywa zatem tu poniżey wyrażonych Dzierżawców, aby od datty niniejszego w dniach naydaley 48 osob ście w Biórach Kommissyi Woiewódzkiey, a szczególniey w Wydziale Dóbr i Lasów Rządowych stawili się lub też likwidacyie pretensyi w dowody zaopatrzone na paragrafach Kontraktów dzierżawnych oparte, z czasu ułm Dobra te do Obwodu Miasta Krakowa przyłączone zostały, nayśpiesznicy podali, z zastrzeżeniem, że ieżeli w terminie tym niestawią się, i likwidacyi w dowody zaopatrzonych nienadeszlą, zmuszoną zostanie Kommissya Woiewodzka przedsięwziąć środki skuteczne, do opłacenia Skarbowi Królestwa Polskiego dłużnych zaległości.

Za Prezesa *Deskur*, K. W.

Opielinski, Sekretarz Wydziału.

WYKAZ

Dzierżawców Dóbr i Realności Rządowych, do Obwodu Wolnego Miasta Krakowa odpadłych.

Nr.	Wyszczegolnienie Realności	Nazwisko Dzierżawców.	Nr.	Wyszczególnienie Realności	Nazwisko Dzierżawców.
1.	Prominik biały	Łabęcki.	17.	Bronowice	Włościanie Bronowic.
2.	Górka Kapitulna	ditto.	18.	Szpilkowe od Żydów Kazmierskich	Kachał Żydów Kazmierskich.
3.	Zielonki	Komar.	19.	Podatek Podskarbiński z Czernichowa	Fabian Ptak z Rogowa.
4.	Tonie	Chrzanowski.	20.	Z Młyna z Bielan na Promniku białym	Łabęcki.
5.	Łobzów	Chrzanowszczyński.	21.	Z Propinacyi w Czernichowie	Tymberger.
6.	Rzozowice	Jakielski.	22	ditto w Browarach	Tymberger.
7.	Bibowice	Komar.	23	ditto na Zamku Królew.	Tymberger.
8.	Wyciąże	Donay	24.	Z Przewozu oraz lądowego w Krakowie	Gutkowski.
9.	Węgrzce	Woyc. Kmita.	25.	z Młynów Krakowskich.	Netz.
10.	Brzezie	Sadowski.	26.	z Browarów Królewskich	Barankiewicz.
11.	Dziekanowice	Librowski.	27.	Grunt Lateria	Barankiewicz.
12.	Czernichowek	Włościanie Czernichowka.			
13.	Lipowiec	Łacki.			
14	Jaworzno	Gostkowski.			
15.	Dąbrowa	Kompania Wielicka.			
16.	Podskalany	Samot.			

W Kielcach d. 28 Marca 1820 roku.